

FORANDRING

- noter fra TALENT-DK Inspirationsmøde den 21. maj 2014

Lidt om aftenens oplægsholder Jesper Sveidahl

Oplægget på TALENT-DKs 3. inspirationsmøde i 2014 stod Jesper Sveidahl for. Jesper Sveidahl er docent på Rytmask Musikkonservatorium. Han er selv trompetist og i øvrigt uddannet på RMC. JS var selv et talent – men har oplevelsen af, at det var et talent, han selv drev fremad – noget han oplever, er typisk for mange musikere. Som barn modtog han ikke så meget skoling, indtil han som 19 årig søgte ind på RMC. JS har således sit fundament i praksis, hvilket ligeledes er i fokus i aftenens historie. Han har altid været interesseret i formidling, og kan grundlæggende godt lide at arbejde med mennesker. Han oplever, at han beriges af at forløse potentialer hos andre.

Lidt om Rytmask Musikkonservatorium (RMC)

Man er i gang med store forandringer på RMC. Der arbejdes på ikke at være helt så pensumdrevet, til et større udgangspunkt i den enkelte. Det pensumdrevne var en sikker vej, idet man da vidste, at musikeren var sikker i de specifikke fagligheder og færdigheder, og grundlæggende nåede man fine niveauer. Samtidig synes man, at der var et loft for, hvad man kunne nå. Man havde studerende, der stødte mod loftet, og strukturerne blev begrænsende. Måske fordi de sandheder, man havde på RMC og i kulturen, ikke svarede til de studerendes behov. Med ændringerne er tanken, at udviklingen ligger hos den enkelte studerende. Man har derfor skabt nyt læringsparadigme og didaktisk perspektiv.

Forløsnings af potentiale

Udgangspunktet for aftenens oplæg er Faxe Musikskole. En musikskole fyldt med højt uddannede og kompetente pædagoger og musikkere, der har brugt det meste af deres liv på musikken. Musikskolen er fyldt med potentialer - men alligevel har den danske musikskole det ikke godt.

Projektets fokus:

- projektets baggrund - musikskolen har svært ved at fastholde. Omgivelser og elever har faldende interesse. Statement: Hvis musikskolen har det dårligt, så vil musikken i DK på sigt få det dårligt.
- Udviklingen stagnerer / stopper ofte, når der skal vælges instrument. Her falder musikskoleleverne fra. Statement: de mister motivationen.
- Strukturen i musikskolen er, at man starter med "for-skolen" i 1. klasse - og instrumentalskolen i 3.-4. klasse.
- Svaret på udfordringerne har tidligere været justering på vægtning af eksisterende tilbud, variation i de forskellige aktiviteter i musikskolen (for-skole, instrumental skole, samspil, orkestre). Man har forsøgt at justere for at fastholde. Man udvikler nye produkter, udvikler nye undervisningstilbud (fx computer musik) Men det ændrer ikke udviklingen. Der skal mere til.

JS mener, at man må gå ind til kernen i musikskolen - mødet med børnene. Man er nødt til at udvikle sin kerneaktivitet?

Udvikling er en forandring evt. mod et defineret mål.

I den forståelse har musikskolen blot flyttet rundt på nogle brikker - aktiviteter – for at forbedre deres situation, men den har reelt ikke forandret noget. At folkeskolen har nedprioriteret musik - det smitter ligeledes af på musikskolen, da de samlede musikalske aktiviteter for børn således er faldet.

JS lod os sætte ord på et billede af en lille pige med en guitar: koncentration, fordybelse, forundring, selvtræning, sværhedsgrad, lille pige stor guitar.

Mødet med guitaren, er i JS forståelse også et møde med en lang historie og en stor kultur – billedet viser det første skridt ind i den verden – og hvis det skal lykkes, er der lang vej og mange traditioner at følge, før det bliver til musik, der giver mening for musikeren og tilhørere. Det handler også om udtryk at fortælle en historie. At fortælle oplevelser – oplevelser, som i sin oprindelse var en del af musikken og udtrykket - og dér står instrumentalskolen måske i vejen. JS insisterer: "musikaliteten sidder ikke inde i instrumentet", og derfor kommer instrumentet nogle gange til at stå i vejen for motivationen.

- Musikskolen har koncentreret sig om de få der kommer ind - og har udviklet talenthold, elite skoler m.m.
- Alle instrumenters moder er en pind. En pind, et instrument at skabe opmærksomhed, kommunikere med, interagere, være sammen,.
- Instrumentet => musikken

Fra salen var der spørgsmål om hvornår musikskoleeleverne falder fra?

Der er ikke så meget viden på området. Alle fra den klassiske verden har gået på musikskole - men det er meget anderledes på den rytmiske.

I den rytmiske musiks kultur er det meget behovet for at udtrykke sig, der driver eleverne/musikerne. I den klassiske musik er der måske større tilskyndelse fra forældre.

I diskussionerne vendte vi tilbage til strukturerne. Barnet, der spiller et instrument er meget alene. Max en times undervisning om ugen på musikskolen, mens resten foregår hjemme og alene. I andre kulturer gør man det anderledes. Her foregår musiktræning i fællesskab, musikken er integreret i aktiviteter (liv, religion, landsbymøder). Ingen formel underviser, men mestre, der formidler det, de spiller. Eksempler fra Afrika. Her spiller mestrene med ringe af musikere omkring sig. Den tætteste ring på mestrene er semi-mestre. Længere ude har man de mindre børn, der danser. De er sammen med musikken, om musikken, en del af musikken. Det er mesterlære - og man får ikke ansvaret, før man er klar, men man er stadig en del af musikken

Problemformulering - hvordan kan man skabe en planlagt forandring i en individuelt båret organisationskultur?

- En lille pige med stor guitar – ligesom den enkelte lærer er kulturbærer, i forhold til instrument, musikstil m.m.
- HHs kommentar omkring teamsamarbejde i gymnasier. Det har karakter af koordinering. Der, hvor man er nået længst, er det gennem et fælles fokus på den enkelte elev, men det har betydet et stort behov for metodefrihed - som så giver en form for identitetskrise, for hvad betyder det for det fælles samarbejde og fælles form?
 - Den gode historie. Det organisatoriske isbjerg. De formelle aspekter er det synlige af organisationen. De uformelle aspekter er under overfladen og er ikke synlige. JS mener, at det netop er i de uformelle aspekter, der skal fokuseres på.

- Alle ændringer i musikskolen har indtil nu primært foregået i det synlige.

- Faxe's musikskoles lærere kontaktede RMC og bad dem om at komme og fortælle om perspektiver på musikundervisning.
 - Lederen skabte rammer for:
 - en tænketank (nøgleaktørers oplevelse af forandringsbehov). Forandringsproces
 - Studiedage (skab en brændende platform, forstærke drivkræfter og introducere nye). Ekstern involvering.
 - Pilotprojekter (lærernes skulle på baggrund af studiedage skabe pilotprojekter) (diskutere, kvalificere, opsummere) Fokus på det enkelte individ, men gruppen som hovedkomponent for forandringen. Små alternative miljøer. Projektorganisering som arbejdsform.
 - Opsamling (evaluere og videndele). Systemeffekt.

Pointer fra projektet:

- at det ikke er personer med samme faglighed, der arbejder sammen.
- at musikken i musikskolen er det samme som musikken i børnenes hverdag, måden børn forbruger musik på osv osv.
- en didaktisk udfordring for musikskolerne - én til én undervisning. De har svært ved at arbejde med en stor gruppe børn, især med nybegyndere.

Kommentar: men hvis man er uddannet til et én til én system, og opdraget i samme - så er det også det, man kan, når man er færdiguddannet som underviser.

Konservatoriet bærer en byrde - idet der må uddannes til nye tider. Hvad med praktik eller pædagogikum?

Efter debatten på musikskolen var det ikke noget problem at få sat pilotprojekterne i gang - og samtidig var ledelsen denne gang sikker på at de planlagte projekter / nye initiativer blev gennemført:

3 lærere går sammen om et fælles projekt; fra 1 lærer med 3 elever hver. De skabte 3 lærere og 9 elever i en klasse. Fokus på musikken, udvikling af musikaliteten, musikalsk og socialt samvær. Spille meget på instrumenterne. m.m.

Tegning af tre didaktiske rum for den enkelte elev. Muligheden for 3 lærere og en elev.

Action Musik: pilotprojekt. Behov for musikskolen om at samarbejde med folkeskolen. Et spisefrikvarter, hvor musikskolen kom med alle instrumenter. Børnene kunne komme med madpakker og holde musikalsk spisefrikvarter. Skolen var ikke så glad, men afprøvede det med 3.-4. klasse. Det gav musikskolelærerne mulighed for at afprøve undervisning i store grupper.

Normalt siger man, at mange instrumenter giver grimmere lyd. Her var perspektivet og indstillingen: Større lyd, større udtryk og måske større oplevelser.

Resultater

- fokus på at skabe musik sammen
- større grupper = større og mere varieret lyd
- tage udgangspunkt i det eleverne kan
- spille med og for eleverne
- samarbejde om udvikling, forberedelse og udmøntning af konkret didaktik og metode
- fælles forberedelse
- lærerteams
- tydelige didaktiske "rum"

Konklusion

- to forandringsindikatorer (Finn Borum)
- ændring i holdninger og værdier
- ændring i handlinger / adfærd

Evaluerings - citater fra interview. Positive tilbagemeldinger om oplevelser, muligheder og afsmitninger.

Den ændrede læreres ændrede perception af undervisningens kerne og mulige udfaldsrum.

Forandringen er overvejende usynlig i individuelt bårde organisationer. (Gør den synlig i dagligdagen!!). Forandring kan betragtes som en godartet virus. Mere berøring smitter. - Manglende forandring smitter også.

Refleksionsrunden...

Hvordan kan dette deles med andre skoler?

Hvordan deles den gode historie?

Løsning kan være at invitere til "en dag på kontoret". Invitation ind i praksis, se og opleve praksis, og inviterede får mulighed for at deltage i model-praksis

Brug den usynlige del af isbjerget. Deltag i studiedags-diskussionerne. Få et fælles sprog om den nye/forandrede praksis

Oplevelsen af at fokusere på egne forcer / kompetencer og se forskellighederne og samarbejde om dem.

Forskellige metoder på forskellige udviklingstrin

Hvor ofte kigger man på talentet hos underviserne? hvordan var det i projektet? Svar: det var de lærere, der havde lyst, var motiveret til og engageret i, der deltog. Der var ikke behov for nye kompetencer. Det lå i projektdesignet, at den enkeltes kompetencer var i spil.

Den brændende platform er væsentlig. Det betyder, at man gør noget nyt. (25% nedgang i tilgangen til musikskolen.)

Talentplejen på musikskolen har været knyttet til enkelte elever, der allerede var deltagende, og givet dem særlige vilkår.

JS overvejer hvor mange talenter, der er i frafaldet. Frafald er også "spild" af ressourcer.

Behovet for forandring er startet nedefra. Man skal ikke starte i frafaldet, men i at forbedre opgaven for de, der er der.

Fokuser på eleverne og deres fortællinger om, hvordan de oplever de nye metoder, når den gode historie skal spredes. Andre lærere kan tændes af at se engagerede eller glade elever.

På skolen lærer man noget / tilegner sig viden og så går man hjem og laver lektier men hvad med at vende det på skolen? Flipped Learning. Hvad sker der, hvis man arbejdede med stoffet i skolen og tilegner sig nyt, når man er hjemme?

Hvordan kan børn i den danske skole møde “den afrikanske stamme” - at kunne læne sig op af en mester, et fundament eller noget, som kan være underliggende for deres kreativitet? Fx tracks, der kan spilles “med” på, synges til eller skrives tekster til. For at sikre individuelle udtryk med musikken, kreativitet, lyst - og så lyder det ok samtidig.

ScienceTalenter: de har haft fokus på “boblerne” i forsøg på at få kulturen “hvordan kommer jeg med?” i gang. Fra at have svært ved at rekruttere til ScienceTalent-holdet er der nu en kultur, hvor man gerne vil med. Det er blevet attraktivt.

Projektet handler ikke om at finde metoder eller modeller, der kan kopieres - men derimod handler det om forandring på den enkelte skole. Den gode historie kan give inspiration - men selve forandringsarbejdet skal stadig foregå på den enkelte skole med de kompetencer, personligheder, kultur m.m. der eksisterer der. Det er de lokale løsninger, der virker.

Dokumentation og verificering af projekter som dette kan være væsentlig - men det pågældende projekt, mener JS, er for lille som målestok.

Uanset er der vel også et økonomisk aspekt i frafaldet. Det er dyrt at gå til musik, det har det altid været og det er ikke blevet dyrere.

Det er muligt, at der ikke er en model eller en sandhed - men modellen som proces kan være en vej - og dermed acceptere og imødekomme, at resultaterne bliver forskellige.

JS: en udfordring er, at børn bliver sat overfor en abstraktion, hvor musikaliteten reelt først kommer tydeligt til udtryk 3-5 år efter, man er gået i gang med at lære et instrument. Det bør være muligt at kunne bruge sin musikalitet på en måde, der giver mening fra “day one”.

Oplevelsesbeskrivelse fra Brasilien. Musikalitet i farvelaer - Farvela Miserable. (Lars Skovgaard DR Musik)

Som projekt i Danmark blev en brasiliansk underviser og en gruppe børn fra farvelaen inviteret over, for at undervise danske børn - skoleelever fra 2 forskellige skoler, men meget forskellige socio-økonomisk profiler. Først undervisning og til sidst en koncert. De kunne alle spille, men havde forskellige oplevelser. Selve koncerten viste også forskelle i forhold til traditioner og

kulturer. Forældre fra den ene skole deltog som publikum, hvor elever fra den anden ikke havde inviteret forældre / eller hvor ganske få dukkede op.

Musik har mange betydninger og forskellige muligheder i forskellige kulturer.

Forandringer og adfærdændringer skal ske hos undervisere. Der er magt i relationer - der er magt i ekspertrroller. Det er svære bindinger - men nødvendigt at fokusere på.

Lidt om retten til at fejle (indførsel af "kvajepligt")

MGK - overbygningen på musikskoler. Her er man typisk 19 år - og formegentlig et talent. Man har valgt musikken, fordi man vil det. De håndværksmæssige ting skal være i orden. Her er den én til én undervisning i forberedelsen måske nødvendig. Svar: gentagelse fra tidligere. Metoden skal passe til udviklingstrin.

Citat af Lene Tanggaard (Aarhus universitet):

Man kan ikke lære alt hos én mester - bliver man for længe hos en mester, kan det stå i vejen for, at man finder sin egen stil.

Tanken om de mange (flere) mestre.

Diskussion om undervisere - vil de undervisning, vil de musikken eller vil de præstationerne? Hvordan arbejdes der med talenterne pædagogisk og socialt.

Undervisere bør passe til eleverne og til klasserumskulturen.

Kombinationen af høj faglighed og pædagogik - fungerer i undervisning.

Er der svaghed i den økonomiske professionalisering?

Fodbold som eksempel. Her er der sammenhæng mellem mål, eget engagement og muligheder – og drømmen. I idrætten har man implicit legen, spænding, mv.

Miljøskabelse er vigtig. Det arbejder man med i idrætten - og måske er der transfer til musikskolen.

/lwp juni 2014